

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

УРЕДБА

УРЕЂЕЊУ ОСЛОВОЂЕНИХ ОБЛАСТИ

(НАСТАВАК)

Члан 25.

Срески начелник има потребан број писара, који му помажу у свршавању послова и по потреби и по наредби заступају га по реду старешинства.

За вршење обичних канцелариских послова постављаће се и потребан број практиканата.

Писаре поставља Краљ на предлог Министра Унутрашњих Дела; а практиканте окружни начелник.

Члан 26.

Среске власти за све време истраге држе кривце у притвору и за сва преступна дела, ако нађу да то интереси сигурности и јавног поретка захтевају. Најемство могу пуштати само за преступна дела, кад кривци признају кривицу.

Члан 27.

Срески начелник и срески писари деле се на класе и имају плату предвиђену законом о уређењу округа и срезова. Практикантима одређује плату окружни начелник а служитељима срески начелник.

Додаци који буду одређени од стране Министра Унутрашњих Дела среском начелнику и писарима на стан, огрев и осветљење; падају на терет среза и улазе у среске ванредне потребе.

У те потребе улазе и плате звања или службе које у срезу буду по одобрењу или наређењу закона или државне власти уведене, као и станови среских власти, канцелариски трошкови и издржавање среских завода.

Члан 28.

Служитеље среских начелника постављају и отпуштају сами начелници.

Служитељи, кад су на служби и у случајима о којима говори члан 38. закона о жандармерији од 11. јуна 1884. године, имају право употребе оружја као и жандарми, а према притвореницима за преступна и злочина дела који беже сва права која имају чувари осуђеника према Височајшој Уредби од 20. маја 1861. године В. №. 1061.

Члан 29.

За подмирење свију среских потреба и трошкова редовних и ванредних, распоређиваће се срески прирез.

У то име, срески начелник договорно са председницима општина направиће буџет, којим ће обухватити све издатке среза, уносећи у исти и једну суму на непредвиђене трошкове.

Буџет овај прегледа и одобрава окружни начелство.

Прирез срески купи среска власт уз припомоћ општинских власти, њиме рукује и на крају године склапа рачуне, које подноси на преглед окружном начелству.

Члан 30.

Ванредне војне потребе разрезају се на начин прописан у члану 12. ове Уредбе.

ГЛАВА ТРЕЋА

О ОКУРЗИМА

Члан 31.

С погледом на досадашњу деобу и потребу државну саставиће се срезови у округе.

Члан 32.

Простор и назив округа и главно место становања окружне власти, опредељује се и мења одлуком Министра Унутрашњих Дела.

Члан 33.

У сваком округу биће окружна власт — начелство; а, по потреби, и Управа.

Члан 34.

У окружним варошима, где је седиште окружне власти, она врши непосредно месну полициску и управну власт, у границама и праву као и среске власти, како је одређено у чл. 22. и 23. ове Уредбе.

Она расматра и све жалбе по грађанским пресудама месне општине, а тако исто и све административне одлуке ове и среских власти, и њине су одлуке извршне.

Члан 35.

На челу окружне власти стоји окружни начелник. Начелник окружни има и сва она права о којима се говори у чл. 23., последњем ставу, закона о уређењу округа и срезова.

У сваком окружном начелству постоји још и секретар, а по потреби и чланови управе, затим окружни благајник, и довољан број писара, практиканата и служитеља.

Члан 36

Окружног начелника, секретара, чланове Управе и писаре поставља Краљ на предлог Министра Унутрашњих Дела, а окружног благајника и потребан број финансијских чиновника на предлог Министра Финансија.

Практиканте и служитеље начелства поставља и отпушта окружни начелник, који овима и плату одређује.

Члан 37.

Окружна власт — начелство — врши у округу управну и полицијску власт преко среских и општинских власти, надзирава, руководи, исправља, а по потреби и замењује среску и општинску власт.

Окружно начелство — Управа — не може потврђивати исправе о куповини и продаји непокретности.

Члан 38.

Окружна власт, по жалби или по званичној дужности прегледа и потврђује или преиначава пресуде среских власти у округу и месне општинске власти, донесене по кривичним иступним делима.

Члан 39.

Пресуде окружних власти по иступним делима одмах су извршне.

Члан 40.

Окружни начелник, секретар, чланови управе и писари деле се на класе и имају плату предвиђену законом о уређењу округа и срезова. Окружни благајник има плату по закону о државним благајницима и рачуноводству. Практикантима и служитељима одређује плату окружни начелник.

Додаци који буду одређени од стране надлежних министара начелнику, секретару, члановима управе, благајнику, писарима и практикантима на стан, огрев и осветлење, падају на терет округа.

Став 3. члана 27. Уредбе важи и за окружна начелства.

Члан 41.

Окружни и срески начелник имају право личне употребе оружја у свима случајевима кад се њихов живот угрози нападом било ватреним оружјем, било којим другим оруђем.

И служитељи окружног начелства имају сва она права која и служитељи среских власти, побројана у другом ставу чл. 28. ове Уредбе.

Члан 42.

За подмирење потреба о којима говори други и трећи став чл. 40. ове Уредбе, и за стан, огрев,

осветлење и остало одржавање окр. начелства, разрезивање се окружни прирез.

Наплату овога приреза врше среске и општинске власти.

У то име, свако начелство саставља годишњи буџет округа, у који уноси све потребе и једну суму на неподвижене потребе, па тај буџет шаље на одобрење Министру Унутрашњих Дела.

Члан 43.

Окружни, срески и општински прирез, одобрен буџетом, разрезају се одсеком (партално) на општине, према величини ових и материјалним приликама њених грађана, а оне их разрезају после на своје грађане по имућности, у споразуму са општинским одбором.

На овај начин распоређује се и порез, у колико и кад држава буде напла за потребно да га наплаћује.

Ближа упуства о распореду пореза, начину наплате, књижењу и осталом прописане Министар Финансија.

Члан 44.

Са окружним прирезом и осталим приходима рукује окружни благајник, а среским један од среских писара, и они су рачунополагачи, а начелници су наредбодавци.

Општинским прирезом и приходима рукује општински председник и он носи одговорност за исправност рачуна.

Члан 45.

Окружни начелници могу кажњавати своје потчињене органе у округу одузимањем плате до 15 дана, за све кривице којима се вређа ред у служби и у опште крњи углед државних органа.

Срески начелник може кажњавати своје потчињене до 10 дана.

Окружног начелника кажњава Министар Унутрашњих Дела одузимањем плате до месец дана.

За веће кривице одлуке доноси Министарски Савет.

Члан 46.

Полицијске, управне власти, окружне, среске и општинске, стоје под Министром Унутрашњих Дела у погледу реда и управе, а у погледу стручних послова под налозима онога Министра у којег спада дотични посао.

Члан 47.

За војне потребе, а за време рата, сви чиновници, званичници и служитељи државни и општински стоје на расположењу војних власти, према одредбама позитивних закона и законским наредбама које о томе постоје.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

* * *

Актом Министра Унутрашњих Дела похваљен је рад писара Управе вароши Београда г. Рад. Тодоровића на хватању криваца по делима крађе ствари из станова одсутних сопственика.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО

ПО

ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Према томе, када, између умрлога задругара и осталих чланова задруге, не постоји ни сродство из шестог кола материне лозе, тада између њега и тих чланова нема задружног односа, и, у случају да он умре без потомства, примениће се прописи о наслеђивању у инокосним кућама, то јест њега ће наследити сродници изван задруге, и то тако да задруга не би имала ни оно право на откуп које јој се признаје према ксирима наследницама: у овом последњем случају, *de cuius* је задругар, те се то право откупа сасвим може да схвати, док, у првом случају, *de cuius* је умро у инокосном стању, и право откупа би ту било без основа. А ако овакав *de cuius* не би имао сродника ни изван задруге, њега би онда наследила његова супруга, а ако ни ове не би било, наследила би држава.

Свакако, овакав систем не иде у прилог одржавања и гранања задруге, али није то једини случај у коме је законодавац поступио против интереса задруге. Он је против ових поступио најпре тиме што је и у задрузи усвојио установу наслеђивања, што раније, као што смо видели, није било: како умрли задругар није био власник ни једног дела задружне имаовине, већ је од ово био, са осталим задругарима, само уживалац, то он није могао на своје потомке пренети власништво ни на једном делу у заједничкој имаовини. Још мање је могао ко доћи са стране и из задруге тражити што по основу наслеђа. Такав систем и такво устројство задруге слагало се потпуно са искључивањем ванзадружних сродника: каде ни у самој задрузи није било наслеђивања, није га, са још више разлога, могло бити ни у корист ванзадружних сродника без обзира на то у каквом су међусобном сродству они који су у задрузи. Али, данас је друкчије, данас задруга нема више колективистички облик, данас је у њој својина квинитарна са установом наслеђивања, и сав изузетак, у овом последњем погледу, јесте тај да, од два сродника која имају потребне законске квалификације за наслеђивање, пречи је онај који је *de cuius*-у био задругар. Даље се од тога не иде, и једно лице које није сродник ни из шестог кола материне лозе не може интестатски (законски) наследити, без обзира на то да ли је умрли био или не његов задругар.

IV. Ми до сада нисмо говорили о ванбрачном сродству. Да ли се и на њега односи §. 528. Грађ. Зак.?

Најпре, да ли може бити задруге између ванбрачних сродника? §. 507. Грађ. Зак., као и §. 508., говори само о „сродству“, не изјашњавајући се о овом пи-

тању, а Решење од 22. Маја 1852. год. (код §-а 528. Грађ. Зак.) додаје речи сродство израз: „по крви“: али и ванбрачно је сродство сродство по крви.

Ми мислимо да ванбрачно сродство не може бити подлога за задружни однос, како у односима оца и његових ванбрачних синова, тако исто и између ових и законитих сродника ванбрачног оца. Разуме се да ми претпостављамо да је ванбрачни отац признао своје ванбрачно дете односно да је то, у случајима у којима то закон допушта, судски утврђено (§. 130. Грађ. Зак., Измена од 7. Маја 1868. год., стр. 17.¹⁾). Иначе, о ванбрачном сродству, у колико је реч о оцу, не може бити говора: не доказан, на горњи начин, ванбрачни патернитет сматра се да и не постоји, по оном општем принципу правном: да се у праву сматрају да постоје само оне чињенице које су утврђене; чињенице недоказане сматрају се као и да не постоје, и ако оне, можда, постоје. Ми смо већ рекли да се задруга одликује својим привилегијама, међу којима је и она о наслеђу из §-а 528. Грађ. Зак.. Међутим овај пропис се не би могао применити на заједницу живота и имања ванбрачних сродника.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

ОД

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

7^о Ако која од наведених делатности није управљена на остварење каквог свог права, ако дакле не постоји самопомоћ, онда може постојати друго које кривично дело. Тако постојаће крађа, ако је прибирање плодова или кошење ливале управљено на присвајање, а повреда ствари, ако нису управљени на присвајање (ал. 2: „у колико последње не би у други род криваца прелазило“.

б) Остварење ког свог права неком од наведених делатности треба да је извршено „самовласно“, т. ј. противправно, што се по себи разуме. Противправност је дакле унета у појам овог кривичног дела као један његов специјалан елемент.

¹⁾ §. 130. Грађ. Зак. измењен Законом од 7. Маја 1868. год. поставио је принцип да се ванбрачни патернитет не може истраживати, систем примљен из француског законодавства (чл. 340. франц. Грађ. Зак.: „La recherche de la paternité est interdite“). Истраживање патернитета је забрањено — в. В. Lacantinerie, *Précis de droit civil*, t. I, p. 550). У германском систему истраживање патернитета је допуштено. Да приметимо да је сада и Француска пришла томе систему, Законом од 16. Новембра 1912. год. (по н. к.). В. извршене студије: А. Wahl-а, проф. права на Париском Универзитету, „La recherche de la paternité d'après la loi du 16 novembre 1912“ која је изишла у првој свесци за ову годину (Јануар — Фебруар — Март) парискога часописа: *Revue trimestrielle de droit civil*, и Henri Lavollée-а, адвоката у Паризу, „Code Manuel de la recherche de la paternité (Commentaire de la loi du 16 novembre 1912)“ у издању париског издавача: Librairie générale de droit et de jurisprudence (1913).

Наведено остварење свог права је противправно не само онда, кад то право у ствари не постоји, већ и онда, кад оно постоји, али извршилац нема права да га сам остварује на онај начин, како је он то учинио у конкретном случају. Другим речима оно ће бити противправно увек, кад се према приватно-правним начелима нема право на самопомоћ.

2. *Кривац*. — Потребан је наравно умитљај.

а) За умитљај је потребна свест да се наведеним делатностима остварује какво своје право.

б) За умитљај је потребна изузетно и свест о *противправности* (самовласности), пошто је ова специјалан елемент овог иступа.

3. Самопомоћ *није трајно* кривично дело, јер су трајна само она кривична дела, код којих последица дужи време траје¹⁾. То се види и из ал. 3 § 375 а к. з., јер се ту предриђа могућност, да дело застари, док је земљиште још у рукама извршиоцем. Према томе има се узети, да *застарелост* почиње тећи од дана извршења овог дела, а не тек од дана, кад је земљиште (и т. д.) одузето од заузимача²⁾.

4. За овај иступ су наравно у сваком случају надлежни и општински судови, ма колика била вредност заузетог земљишта, пошто је ова без значаја за квалификацију дела¹⁾.

III. *Иступи из § 376 к. з.* — „*Ко терајући стоку или трговину преко потеса, вели се у овом §, навалице пусти, да ова другима штету учини, поред накнаде штете да се казни у новцу од пет до петнајест талира*“.

а) Радња се састоји дакле у пуштању стоке, да другоме штету учини, од стране онога, који тера стоку преко потеса ради трговине или иначе.

1^о Ово је једна нарочита, блажија иступна повреда ствари из § 375 к. з., пошто је за њу прописана блажија казна. Да би она постојала, потребно је наравно:

(1) Да је стока пуштена у забрањено време, пошто иначе не би било противправности (§ 375 т. 6, в. горе I 6).

(2) Да је пуштена од онога, који тера стоку преко потеса ради трговине или иначе, т. ј. који је води негде било да је прода, било у ком другоме циљу. У овој околности лежи разлог за блажију инкриминацију.

2^о Да би ова повреда ствари била иступна, потребно је, да не прелази вредност од сто пореских гроша (§ 375 т. 1 к. з.)

б) *Кривац*. — Захтева се изрично *умитљај* („навалице“). Кад је дакле ова повреда извршена нехатно или и без нехата, извршилац се не може казнити за разлику од повреда из § 375 к. з. (в. I).

(НАСТАВИТЕ СЕ)

¹⁾ В. Живановић Општи Део § 40 I.

²⁾ В. о овом питању Калајић оп. cit. 275.

³⁾ В. К. С. о. с. 1905. Бр. 9505 (в. Никетић § 375 а).

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ДОГАЂАЈ НА ДРУМУ

Диван јесењи дан.

Ведро и сухо.

И с једне и с друге стране пута, који пролази ретком шумом, лежи маса разбацаног увелог лишћа најразноврснијих боја.

Лак, пријатан септембарски поветарац носи и развучи ваздухом блиставе и нежне кончиће јесење свиле.

Весела песма младих сељанчица, чије се беле, чисте кецеље лелујају на ветру тамо доле, усред њива, пријатно навештава, да је отпочело време *кукурузне бербе*...

Високо горе, над њивама, забранима и потесима, лебди, у ваздуху, невидљиво јато ластавица, и њихово сетно и брижно цвркутање пред селидбу звони као последње збогом леним селима, градовима и долипама...

Веселе берачице из пожутелих, зрелих њива, уздигну, овда онда, своје лепе девојачке главе, па, пратећи погледом кретање правилних ластавичјих редова, несташно им довикују, кроз осмех:

„Срећан пут! Срећан пут!“

Па, затим, опет спуштају погледе и безбрижно и спокојно прихватају се посла.

Нико и не примећава тамо, на оном, травом покривеном, брежуљку с десне стране пута, две женске прилике.

Једна је старица; друга је девојчица. Баба и унука. Баба је забрађена црном сатинском шамијом и подштапа се штаком, а унука носи лак, ружичаст шеширић са лелујавим црвеним трачицама.

Биле су на гробљу, куда иду обично сваке суботе.

— Ено, дете моје, онде је твој отац погинуо! рече старица девојчици, показујући јој руком на једно место, покрај самог пута, у близини старе камене чешме. — Онде, између оне прашљиве линије крај друма и оног јасена.

Девојчица, која је то од своје стара мајке чула бар двадесет пута до сада, узе изглед љубопитства, добродушно се правећи, да то сад први пут чује.

— Је ли онде мајка? — упита најљубиво своју добру стара-мајку,

пружајући и сама своје лепе, детињске ружичасте прстиће, ка месту кобног догађаја.

— Онде, онде, дете моје!

— А, како је то било? Зар ја то нећу никад чути? питаше девојчица, уверена унапред, да је свеколико њено љубопитство узалудно, и да ће јој баба и сад, као и увек, гледећи је руком по коси, одговорити: „Још си мала, бабина птичице! кад порастеш, и кад будеш могла и разумети што ти будем причала, тада ће ти баба приповедити цео догађај!“

Али како се изненади лепа девојчица, кад је баба ухвати нежно за руку и посади уза се на први бусен сухе траве, па, погледавши је једним дугим погледом, као да се зар хтела уверити о разборитости девојчета, рече:

— Е, сад је време, бабина птичице. Прошлог месеца си навршила четрнајест и ушла у петнајесту годину. Нека ти је са срећом! Сад си у стању све разумети!.. Слушај, дете моје! Слушај пажљиво!

И то, рекавши, добра старица привуче к себи своју добру малу унуку и узе јој приповедати трагичну историју свога сина...

Било је то пре дванајест година.

Дан је био јесењи и овако исто сунчан, као данас.

На овом истом друму, који се одавде лепо види, око четири часа по подне видела се двоја кола, где јуре у супротним правцима.

Једна су ишла из вароши у село, друга из села у варош.

Прва су била фијакер, друга — обичне сељачке таљиге.

У фијакеру је било пет лица: на задњем седишту двојица и то: наш комшија Милан и твој јадни отац; на предњем седишту седео је кум-Марко, кмет наше општине, а горе, на бок: кочијаш и општински пандур Милован...

Ишли су на панађур у оближње село, и, у брзој возњи, весело су ћеретали.

— Да одседнемо пред Славковом шатром кад будемо на вашару — рећи ће Милан.

— А што баш пред њом? — упита Марко.

— Има брата, црно вино као гром!

— Онда хоћемо, кад је тако. Али ти да частиш, Марко! Право је,

три године, брате, кметујеш... — пријатељски дира Милан Марка.

— А да се, нешто, ти ниси ужеleo кметовске столице, а? Ево, још само до конца ове године, па ти је после, вала, свесрдно уступам!.. Кметуј, брате, и срећно ти било! Али, упамти, кад постанеш кмет, поред осталих кметовских дужности имаш још једну, најважнију: на свима вашарима, панађурима, и у свима кафанама, где год се нађемо, и кад год се нађемо, ти *частиш*! Јеси разумео?

— Ха! Ха! Ха! — смеју се сви весело у колима.

— Пристајем — вели Милан — само под условом, да, кад ја будем кмет, да Мијушко буде председник. Хоћеш Мијушко? — рече — покрете се твоме јадном оцу.

— После две године могу. Али наредодине не! Заузет сам послом: зидам за се нову кућу — рече Мијушко, и не слутећи, добросрећник, да ће му „нова кућа“ већ после два минута постати савршено непотребна, пошто ће стећи другу, „вечну кућу.“

Док су у фијакеру, тако, весело ћеретали, занимајући се сновима о далекој будућности, дотле су им, од супротне стране, ишле у сусрет некакве сељачке таљиге, вучене од два бесна вранца.

У таљигама је било шест сељака. Пет њих седели су збијени један уз другог, а шести је лежао на поду од кола.

Они што су седели, били су сви зајапурени, црвени у лицу, закрвављених очију, знојави и разбарушени, — били су сви пијани.

Онај, пак, што је лежао у колима, имао је затворене очи, и неприродно развучене, и, поготову, онакажене црте лица, као у онесвеснута човека, — био је мртав пијан.

Сви су се враћали с панађура. Још из далека чула се њихова паклена граја и певанка.

— Терај, брже Симо!

— Удри!

— Ух, ала је запара!

— Стани, онде пред првом крчком, да се мало расхладимо и приватимо!

— Живео!

— Вози!

— Терај!

А кроз све те збркане, крештаве, полу-животињске узвике, продирала

је монотона, примитивна и непо-
дношљива сељачка мелодија:

»Еј, про-ћо Ле-вач, про-ћо Шу-
ма-ди-ју!..«

Растојање између таљига и фи-
јакера бивало је, сваким секундом,
све мање.

— Врдај, десно! — нареди Ми-
јушко фијакеристи. — Видиш, да
су тамо, оним у тарницама, све саме
неке пијанштуре!

— Терај право, Симо! Не вр-
дај! Ни Богу се не склањај! Колико
њихов фијакер, толико наше тар-
нице! Право! — закрвављених очију
вичу сељаци у тарницама своје ко-
чијашу!

Фијакер је, из обазривости, већ
био сасвим скренуо на десну страну,
и није више имао куд склањати се.
Идући, одмереном брзином, десном
пвицом пута, он је чекао да таљиге
које су се намерно биле упутиле
махнитом брзином право на-њ, или
скрену у десно, и, на тај начин
избегну катастрофу, или се сударе
с њиме, па шта коме Бог да.

Није се имало дуго чекати на
критични моменат.

Он је наступио после неколико
секунада.

Таљиге демонски захуктане, од-
једанпут налетеше на фијакер, сво-
јим масивним и гломазним осови-
нама закачише за танку фијакери-
ску предњу осовину, и, у трен ока,
пребише је лако као сламку, па
онда подухватише задњи фијакери-
ски трап, и тако силно одбацише, да
цео фијакер, у истом тренутку, од-
лете и скрха се у оближњи ендек.

Ни таљиге нису прошле ништа
боље. Како су се због судара с фи-
јакером вранци у таљигама били по-
плашили и нагли у страну, то, скоро
у истом часу, и таљиге одлетеше и
срушише се у ендек, тридесет ко-
рачаји даље од фијакера.

До мало пре, здрава и читава,
и пуна веселих пасаџера, сад су
обадвоја кола представљала жало-
сну гомилу рушевина.

Фијакер је био изврнут и скроз
поломљен. Његови угрувани коњи
још су лежали на земљи, уплетени
у кајише од амова и дизгина, и
немоћно се напрезали не би ли се
исколебали.

Фијакерист лежи на земљи теш-
ко повређен у главу. На уста и
на нос тече ми крв.

Кмет-Марко, лако повређен, лежи,
поклопљен изврнутим предњим фи-

јакерским трапом, чији се точкови
још у ваздуху окрећу од замаха.

Остали, скочивши благовремено,
били су неповређени.

Код тарница још гора ситуација.

Кочијашева глава сва у крви.

При извртању и паду, он је испао,
из свог седишта унапред, тако не-
згодно, да га је коњ, павши у ров,
притискнуо сапима свом тежином и
размрскао му сву лобању.

Други један сељак јауче лежећи
с пребијеном ногом, трећем исча-
шена рука.

Онај, што је, до мало пре, ле-
жао мртав пијан у тарницама, сад,
пробуђен и освешћен потресом, седи
на земљи, на два корака од извр-
нутих и поломљених тарница, из
којих је испао, и разрогачених
очију, зачуђен и унезверен, гледа
на онај хаос око себе, као да пита:
»Где сам ја ово? Каква су ово по-
ломљена кола? Шта се то догодило,
људи Божији?«

Он, и још два друга сељака,
остали су, као неким чудом, непо-
вређени, и ако се, у моменту ката-
строфе, нису спасавали скакањем
из тарница.

Али једна несрећа увек повлачи
другу.

Чим је пандур Милован, — орго-
мна, брката људескара — срећно
искочио из кола, и видео шта се
догодило, трже револвер иза паса
па с ускликом: »Чекајте да се на-
платимо!« журну к тарницама.

— Ходите, само ако смете! Хо-
дите, да видите како геца бије!« —
викаше један сељак крај тарница,
па, држећи у једној руци го нож,
а у другој левче, извађено из кола,
срљаше правце к Миловану.

— Миловане! Миловане! Стани!
Не прави од једне несреће две! —
викаху за Милованом Мијушко и
Милан...

Али, како Милован није чуо, или
није хтео чути своје другове, већ
је и даље јурио к таљигама, то и
Милан и Мијушко потрчаше за њим,
те да, ако могу, спрече нову не-
срећу.

Узалуд.

Милован је већ био на десет ко-
рачаји растојања од свог против-
ника, и кад му се приближи на два
корака, он скреса на-њ револвер.

Сељак је био само лако рањен
у леву руку, у којој је држао левче,
те сад, разјарен као рис, измахну
десном руком у којој је био нож,

смерајући да Миловану, пре но што
ће испалати други метак, зада
смртни ударац.

Али, у том моменту деси се не-
што неочекивано.

Мијушко, који је што игда може
јурио за Милованом, баш стиже у
том моменту, и, истрчавши пред
Милована, не би ли га спречио да
опет не пуца, тиме се, и нехотице,
стави баш под ударац измахнутог
сељачког ножа.

Од јарости обневидели сељак
није више имао могућности, да за-
устави, или коригује покрет своје
деснице.

Нож, намењен Миловану, суну
одозго и зари се у врат моме Ми-
јушку, твоме несрећном оцу.

Из једне скроз пресечене арте-
рије шикну крв.

Мијушко се сруши доле, и ко-
прцајући се у хропцу, после неко-
лико минута сврши.

Кад виде шта је учинио, сељак
се узбекну.

Милан и Милован склепгаше га,
савладаше и везаше.

Други сељак престрављен но-
вом несрећом, и не покуша да при-
тече у помоћ свом другу, већ даде
плећа и побеже безобзирце.

Само још сеђаше уз тарнице
онај мртви пијани сељак, кога пу-
цањ револвера, псовке и узвици
беху сад готово сасвим оствестили.

— Јао, браћо моја, шта се ово
направи! Јао, тешко си га нама! —
јадиковао је он, покушавајући да у-
стане на ноге што му није никако
могло поћи за руком, јер је увек,
при сваком таквом покушају, падао
насадке у бласто.

Ни њему не осташе дужни. При-
пише му неколико шамара, па и
њега везаше, и остадоше чекајући
на долазак власти, која убрзо сти-
же, учини увиђај и предузе даље
ислеђење.

— Али, шта да ти причам даље,
мила моја голубице — рече бака,
завршујући своју причу — поли-
циско и судско ислеђење, претреси,
пресуде, жалбе, коначне пресуде,
помиловања и издржавања осуде,
то су све тешке, сувопарне ствари
за твоју лепу безазлену главицу.
Најинтересантније и, у исто време,
најстрашније ја сам ти већ припо-
вдила: два погинула, три тешко,
и два лако рањена, и то све за
непун минут времена! И међу по-
гинулим и твој јадни отац!..

Баба умукну.

И девојче је ћутало. Наслонивши сетно главу на бабино раме девојчица је тужно — сањалачким погледом блудела некуд далеко.

— Боже мој, премишљала је девојчица. — Шта им је било, да створе такву несрећу? Како су људи зли и сурови! Један другоме неће врднути с пута ни за живу главу; и пошто најпре поломе кола, онда један другоме разлупају и главе. И како жалосна судбина, да и мој сиромах отац падне као невина жртва туђег дивљаштва и суровости!

— Зар је то морало бити, слатко моје дете! И ни чега не би ни било: ни тих погинулих људи, ни тих помљених кола, ни тих пребјених, руку и ногу, да је само један човек хтео учинити један мали покрет руке: да је кочијаш на тарницама хтео повући за десни дизгин, и врднути колима у десно, што је, у осталом, био дужан учинити.

— Не, није морало бити, слатко моје дете! И ни чега не би ни било: ни тих погинулих људи, ни тих помљених кола, ни тих пребјених, руку и ногу, да је само један човек хтео учинити један мали покрет руке: да је кочијаш на тарницама хтео повући за десни дизгин, и врднути колима у десно, што је, у осталом, био дужан учинити.

— Па што то није учинио, је ли стара-мајка?

— *Тердоглавство и шљивовица* ни су му дали, слатко моје дете! По неки наш сељак мисли да ће се понизити ако буде углађен и предусретљив; он нарочито неће да се „понижи“ пред „господом“, како зове он нас варошане; и само зато што ни за живу главу неће да се „понижи“, он, и противу своје воље, бива и неуглађен и суров и убојица. Додај к томе, још и његову присну пријатељицу — шљивовицу, па ће ти све бити јасно.

Девојче уздахну.

Оба две ћутаху.

Лак јесењи поветарац пиркао је покрај њих, играјући се, по ваздуху, откинутим увелим травкама и жутиим лишћем.

Огромна сунчана кугла, црвена као крв, лагано се клонула заходу.

Далеко однекуд, из дна њива, допирала је отегнута и радосна сељакова песма:

„Ма-рô! Ре-сав-ки-њô!

и.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Лекар среза мачванског г. Д-р Душан Радаковић актом од 18. септембра ове године упутио је питање овакве садржине:

Да ли је срески лекар дужан водити регистар о наплати такса и у њему регистрирати таксу, која се плаћа по т. бр. 4. закона о таксама за лекарска уверења издана приватним лицима за њихову личну употребу код појединих власти, или није дужан тај регистар такса водити, пошто власт којој се уверење подноси регистрира и таксу плаћену за уверење?

Одговор:

Ради надзора о правилној наплати такса, као и ради прибирања потребних статистичких података, све државне власти дужне су водити регистар такса како наплаћених тако и оних, које треба наплатити. Овај таксени регистар мора да воде не само државне власти, него и самоуправне власти, почасни консули, акционарска и осигуравајућа друштва и вероисповедне општине, који за државу наплаћују таксе. — На уверења, која издају приватна лица, у шта спадају и уверења лекара и других стручних лица, наплаћује се за државу такса од два динара према т. бр. 4. закона о таксама (али не подлеже такси лекарска уверења, која се издају ученицима ради оправдања изостанака од школе). — Кад лекар, који је срески, изда коме лекарско уверење за личну употребу код неке власти, он тиме не врши званичну дужност среског лекара већ издаје уверење приватном лицу, које би могао издати и сваки други приватни лекар; и с тога он мора само да наплати таксу од два динара за државу а не мора ту таксу да уводи у регистар, јер он таксу није наплатио у службеној дужности као орган једног надлештва. Овај лекар у оваквом случају нема дужност да таксу уводи у регистар пошто је чланом 31. правилника за извршење закона о таксама наређено, да таксени регистар воде само државна надлештва, самоуправне власти, почасни консули, акционарска и осигуравајућа друштва и вероисповедне општине, а не и лица која издају у приватноме својству исправе, — за исправе издате у приватноме саобраћају. — Овде ваља објаснити, да није тачно мишљење, да ће власт, код које буде употребљена та лекарска сведожба, регистровати ту наплаћену таксу по т. бр. 4. закона о таксама од два

динара, (па као да и због тога лекар не мора да води таксени регистар), јер према тачки 5. члана 31. правилника за извршење закона о таксама у таксени регистар надлештва не заводи се такса плаћена у приватноме саобраћају без посредовања власти, која је на исправама утиснута и поништена (као и она која се лепа код власти по тачки 7. члана 13. поменутог правилника и она из тачке 1. члана 34. и другог одељка тачке 2. члана 40. поменутог правилника).

* * *

Суд општине солотушке актом № 922. од 11. септембра ове године упутио је питање овакве садржине:

Суд општине солотушке саставио је свој општински буџет за прошлу 1912. годину још у месецу јануару исте године и тај буџет по закону је послао среској власти на одобрење. Начелник срески у фебруару месецу прошле године вратио је општинском суду буџет, и општински суд је марта месеца прошле године послао буџет преко начелника среског окружном одбору на решење Окружни пак одбор, пошто је прирез по буџету прелазило преко 50% непосредне порезе, упутио је буџет са својим мишљењем на одобрење Министру Финансија, али Министар Финансија је исти буџет вратио општинском суду, да суд поступи по неким примедбама и да објашњења па да га по томе врати Министру Финансија на решење. Кад је општински суд поступио по тим примедбама, спремио је буџет да се испошље Министру Финансија у јулу месецу прошле године. Али од то доба нико није вратио општинском суду буџет нити је општински суд по учињеном извиђају могао да утврди, да ли је и где исти примљен и задржан. Како општински суд мисли, да се по томе буџету требало управљати не само у току 1912. године него и у овој години, пошто се буџет у овој години није могао изградити, то пита: шта ће општински суд да ради у овом случају и по чему да се управља кад ни копије од буџета нигде нема?

Одговор:

У престављеном случају предвиђени општински прирез износио је више од 50% непосредне порезе,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

WWW.UNILIB.RS

те се имао применити пропис из члана 132. закона о општинама, по коме, ако је за подмирење општинских расхода потребан већи прирез од 50%, по суми непосредне порезе, која је у општини разрезана за годину у којој се буџет прави, одбор, пошто у законом року претресе и реши општински буџет, шаље исти надзорној власти на примедбу, а ова разматра овај буџет у року од десет дана па ако нађе да нису унесени сви издаци, које је требало унети, чини своје примедбе општинском суду, односно одбору, или га без примедба враћа, после чега одбор одређује дан за збор, коме се износи на решење питање о прирезу по примедбама надзорне власти, ако ових има, иначе према буџету, који је одбор решио; тек кад збор донесе своју одлуку, општински суд шаље буџет, заједно са зборском одлуком надзорној власти, а ова га шаље окружном одбору, који га са својим мишљењем спроводи на одобравање Министру Финансија. — Пошто је буџет општине солотушке слат био Министру Финансија, значи, да је општински збор решавао о општинском прирезу; па како је изгласани прирез познат, то је после нестанка општинског буџета требало реконструисати општински буџет и послати га надзорној државној власти на примедбу са потребним извешћем, па га преко окружног одбора упутити Министру Финансија, на дефинитивно решење. — Све док се овако не поступи и док Министар Финансија буџет не одобри према члану 132. закону о општинама, или док не протече рок од три месеца од дана када је буџет примио Министар Финансија па га оставио без своје одлуке, дотле се израђени буџет не може у живот увести. Како пак није утврђено, да је буџет после учињених примедба и траженог објашњења слат понова Министру Финансија, то израђени буџет се не може сматрати за важећи ни за прошлу годину ни за ову. — Према томе, све док неки нови буџет не буде надлежно одобрен, имају се издаци чинити по буџету из 1911. године сходно наређењу из члана 135. закона о општинама и члана 6. закона о окружним среским и општинским буџетима. — Због нестанка акта, буџета и прилога који се на буџет

односе, треба водити истрагу па са одговорнима поступити по закону како би искусили казну.

Писар општине Ћупријске Радивоје Поповић актом од 26. септембра ове године учутио је питање ове садржине:

Да ли писари и остало особље општинских судова задржавају право на плату при судовима, када су у рату и на вежби позвати од војних власти, а све до дана позива били су на служби у општини, — као и за које време имају право на ту плату?

Детаљан и тачан одговор на ово питање може се наћи у 9. броју „Полицијског гласника“ од 3. марта ове године на страни 71. и 72., — и њиме се могу послужити и остали, који су упућивали слична питања о овој ствари.

н.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Петар Вељковић, из Бошњана, одговара за разбојништво али се налази у бегству.

Петар је стар 34 година, омален, смеђ, сувоњав, очију плавих, бркова смеђих, у оделу сељачком.

Депеша начелника среза хомољског Бр. 64442.

Димитруш Ђорђевић и Костандин Спасов, из Комче, одговарају за дело троструког убиства, али се налазе у бегству.

Димитруш је стар 25 година, раста средњег, очију црних, бркова црних, од одела носи сукнене чакшире са гуњцем, на глави фес.

Костандин је стар 35 година, раста средњег, очију плавих, обрва црних пошироких, доња усна прћава, одело црно сукнено, на глави има фес или шубару.

Акт начелника среза неготинског округа кавадарског Бр. 4454.

Ноћу између 11. и 12. септембра ове године непознати зликовци обили су касу Светозару Буњаку, трг. из Краљева, и из исте украли 74 комада акција Краљевске Акционарске Задруге под Бр. 27, 28, 29, 49, 50, 51, 52, 53, 57, 59, 961,

962, 960, 970, 671, 973, 869, 897, 898, 899, 901, 949, 950, 965, 966, 967, 969, 970, 1000, 1001, 1043, 1055, 1067, 1564, 1688, 1689, 1795, 1796, 1797, 1954, 1755, 1750, 1240, 1797, 1189, 1186, 1161, 974, 292, 1185, 1944, 904, 905 а за остале незнају се бројеви, 16 комада акција од по 100 динара Краљевске Акционарске Штедионице Бр. 765, 267, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 277, 278, 279, 280 и 281.

Депеша начелника среза жичког Бр. 10650.

Паза Мушиновић из Доњег Пренета, одговара за дело двоструког убиства, али се налази у бегству.

Паза је стар 26 година, раста високог, црномањаст, од одела има чакшире и гуњ, на глави има малу арнаутску капу.

Акт начелника среза неготинског округа кавадарског Бр. 4320.

ТРАЖЕ СЕ

Милован син Јевте Фањенина, из Породина, отумарао је од своје куће незнано где, стар је 16 година, средњег раста, у лицу плав, образа обичних, на врату има белегу.

Акт начелника среза моравског округа пожаревачког Бр. 9741.

Сивко син Тодора Ранчевића, из Стезаца, отумарао је од своје куће незнано где, стар је 16 година, раста високог, косе смеђе, од одела има гуњ и чакшире од вуненог сукна, на глави има шубару.

Депеша начелника среза лужничког Бр. 6398.

УХВАЋЕНИ

Љубомир Јовановић-Ерић, каспин из Лесковца, чија је потерница изашла у 36. броју „Полицијског Гласника“ ухваћен је.

Акт градског и среског суда лесковачког Бр. 3938.

Коста Војић из Београда осуђеник пожаревачког казног завода, чија је потерница изашла у 33. броју „Полицијског Гласника“, ухваћен је.

Депеша Управе Пожаревачког Казненог Завода Бр. 2311.

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Радован Кнежевић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је 16. октобра 1910. године, па ни до данас није пронађен.

Стар је 19 година, средњег раста, косе затворено-плаве, очију

жућкасто-зелених, од особених знакова има раницу на средини браде.

Депеша Управе београдског казненог завода Бр. 5967.

Мојсило Станојевић, осуђеник београдског казненог завода чију слику износимо, побегао је из казненог завода 1. јула 1911. године, па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Сталаћа, стар 21 годину, средњег раста очију жућкасто-зелених, косе смеђе, лица широког, обрва густих.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 4060.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати лопови украли су Траилу Крајчуновићу, из Шарбановаца, једну **кобилу** длаке доратасте, стару 20 година.

Депеша начелника среза бољевачког Бр. 9322.

Непознати лопови украли су Радојици Ђокићу, из Стубице, два **вола** стара по 5 година, један длаке бело-жуте, други зелене, оба ровашена у уши.

Депеша начелника среза колубарског округа београдског Бр. 8331.

још незараслу рану од седла, са жигом »К« са крацима горе — дивиз. коњица.

Депеша начелника среза крагујевачког Бр. 10568

Непознати лопови украли су Добросаву Стокићу једну **кобилу** длаке доратасте; на челу цветаста са брадавицама, жиг »К«.

Депеша начелника среза голубачког Бр. 7068.

Непознати лопови украли су Борђу Станисављевићу, из Бурова, једну **кобилу** са ждребетом; кобила је длаке доратасте, висока 151 см. са жигом положено »К«. Ждребе је длаке зеленкасте, старо 1 годину, на челу цветасто.

Акт Управе града Београда Бр. 24709.

Непознати лопови украли су Драгутину Милојевићу, из Заока, два **коња** оба длаке мрко-доратасте, стара по 7 година, са жигом »т«; један је по челу лисаст, брњаст, у десно око зирав, други ровашен у оба ува.

Акт Управе града Београда Бр. 27435.

МАНГУП СТОКА

У атару села Горње Топонице, ухваћен је један мангуп **коњ** стар 10 година, длаке доратасте, висок 150 см.

Депеша начелника среза нишког Бр. 11540.

У атару села Вукање налази се један мангуп **коњ**, стар 10. година, длаке доратасте, гриве мале, репа подсеченог.

Акт начелника среза тамнавског Бр. 9265.

У атару општине кумодрашке, налази се један мангуп **коњ**, стар 10—12 година, длаке кулаш, на челу лисаст, са жигом »О«.

Акт начелника среза врачарског Бр. 10516.

У атару општине шуточке, налази се један мангуп **коњ**, стар 10—12 година, на челу лисаст, на левој бутини има жиг положено »К«.

Акт Управе града Београда Бр. 27607